

BEDRIJFSHULPVERLENING

WERKGEVERS AANSPRAKELIJK BIJ BHV

De Arbowet verplicht werkgevers om de bedrijfshulpverlening goed geregeld te hebben. De BHV'er is in de regel een werknemer van het bedrijf, die deze taak veelal als nevenfunctie uitoefent, als onderdeel van zijn functieomschrijving in zijn arbeidscontract. Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden in het geval van een calamiteit, maar (juist) ook bij trainingen lopen BHV'ers een verhoogd risico op letsel. Wie is dan aansprakelijk?

De vraag is wie aansprakelijk is voor het letsel dat BHV'ers lopen tijdens het uitvoeren van deze werkzaamheden en wie aansprakelijk is voor de door de BHV'er toegebrachte schade aan derden.

De leden 1 en 2 van artikel 7:658 (zie kader) zijn van dwingend recht, zodat er niet ten nadele van de werknemer van kan worden afgeweken. De werknemer hoeft slechts te stellen dat hij schade heeft opgelopen in de uitvoering van zijn werkzaamheden, terwijl het dan vervolgens aan de werkgever is om aan te tonen dat hij in zijn zorgplicht niet tekort is geschoten. De ratio om deze zorgplicht op de werkgever te leggen, ligt in de volgende omstandigheden:

- De werknemer verkeert in een afhankelijke positie (de werkgever bepaalt immers de werkomstandigheden).
- Bescherming tegen schade aan de gezondheid vereist een hoge mate van zorg.
- Schade als gevolg van arbeid laat zich goed dekken door een verzekering, die ook in veel gevallen is afgesloten.

Letsel van de BHV'er

Met betrekking tot deze aansprakelijkheidsvraag is het van belang vast te stellen dat de BHV'er handelt in opdracht van werkgever. Anders gesteld: de BHV'er verleent de hulp namens zijn werkgever. Dit is een belangrijk opstapje naar een antwoord op de aanspra-

kelijkheidsvraag. De BHV'er die op een normale wijze zijn taak uitoefent en daarbij schade oploopt, kan de schade bij de werkgever verhalen, zie artikel 7:658 BW (zorgplichtartikel). De werkgever moet kunnen aantonen dat hij aan zijn zorgplicht heeft voldaan (omgekeerde bewijslast).

Of er in een specifiek geval ook aansprakelijkheid is van de werkgever zal afhangen van de concrete omstandigheden van het geval. De Hoge Raad benadrukt consequent in zijn arresten dat de norm van artikel 7:658 BW geen absolute waarborg beoogt te scheppen. De werkgever moet voldoen aan zijn zorgplicht. Vaak zie je bij slachtoffers de redenering: ik heb letsel opgelopen op mijn werk, dus de werkgever is aansprakelijk, maar dat is te kort door de bocht. Voor huis-, tuin- en keukenongevallen (die dus ook in de thuis-situatie zich kunnen voordoen) is de werkgever niet aansprakelijk. In het kader van de BHV'ers zal onder andere van belang zijn of zij een goede opleiding c.q. training hebben gehad, of zij goede materialen ter beschikking gesteld hadden gekregen, of zij goede instructies hadden gehad en of de werkgever ook had toegezien op de naleving van deze instructies.

Letsel door toedoen van BHV'er

Het is de werkgever die aansprakelijk is voor onrechtmatig handelen van zijn werknemer. Dus moet eerst worden gekeken of de werknemer zelf wel aansprakelijk is. Is dat het geval, dan is de werkgever voor dit handelen tegenover derden aansprakelijk (zie art. 6:170 BW). De werkgever kan geen verhaal plegen op de werknemer.

Dus als een BHV'er tijdens een calamiteit een fout maakt, waardoor een ander schade lijdt, kan de werkgever daarvoor worden aangesproken. Wanneer de BHV'er zelf wordt aangesproken, kan hij de claim doorleiden naar de werkgever. Als niet-professionele hulpverlener zal aansprakelijkheid echter niet snel aan te tonen zijn indien er geen sprake is van verwijtbaar

foutief handelen. Hierbij zal de rechter altijd de omstandigheden waaronder de fouten zijn gemaakt sterk laten meewegen. Ook hier weer spelen de concrete omstandigheden van het geval een rol bij de beoordeling van de vraag of de BHV'er wel aansprakelijk is.

Strafrecht

Een andere mogelijkheid is dat de BHV'er bij fouten strafrechtelijk vervolgd wordt, zoals gedaan is in de zaak van het neergestorte Hercules-toestel (1996). Dit specifieke geval werd door de militaire kamer van de rechtbank Arnhem behandeld. Deze oordeelde dat er geen strafbare feiten waren gepleegd en sprak de luchtverkeersleider en de brandweercommandant vrij. Het wetboek van strafrecht maakt – anders dan in civielrechtelijke kwesties – juist geen onderscheid in de vraag of de BHV'er werknemer is of niet. In het strafrecht is men hoogst persoonlijk aansprakelijk voor delicten. Dat wil in dit geval zeggen dat een BHV'er door wiens fout iemand letsel oploopt of zelfs overlijdt persoonlijk voor de strafrechter kan worden gedaagd. In heel enkele gevallen gebeurt dit bijvoorbeeld in de zorgsector. Zo werd een anesthesist strafrechtelijk veroordeeld wegens verkeerde narcose waardoor de patiënt overleed. In zulke – zeer schaarse – gevallen moet op zijn minst grove onachtzaamheid zijn aangetoond wil het tot een veroordeling komen. Enkel een vergissing of fouten gemaakt in een plotseling ontstane situatie leiden eigenlijk nooit tot een strafrechtelijke veroordeling. Eigenlijk geldt ook hier dat alleen bewuste roekeloosheid of grove fouten juridische gevolgen kunnen hebben voor de BHV'er.

Verzekeringsaspecten

In de regel zullen bedrijfshulpverleners tevens werknemer zijn en worden zij automatisch aangemerkt als verzekerde (in casu ondergeschikte) onder de algemene aansprakelijkheidsverzekering van de werkgever. Op de aansprakelijkheidsverzekering is de aansprakelijkheid van verzekerden voor door derden geleden zaak- en personenschade gedekt. Voorwaarde voor dekking onder de aansprakelijkheidsverzekering is in ieder geval dat er sprake is van aansprakelijkheid. Veel werkgevers sluiten om deze reden een ongevalverzekering ten behoeve van de BHV'ers. Bij een ongevalverzekering is aansprakelijkheid geen voor-

waarde voor dekking. De ongevalverzekering is een sommenverzekering en deze keert een vaste som uit bij blijvende invaliditeit of overlijden. De hoogte is afhankelijk van het percentage blijvende invaliditeit en de verzekerde som. Ten opzichte van de ongevalverzekering voor het normale personeel, bestaat de ongevalverzekering voor BHV'ers uit substantieel hogere verzekerde bedragen (dikwijls een aantal keer het jaarsalaris).

Concluderend

De aansprakelijkheid van de werkgever reikt derhalve erg ver en moet niet lichtzinnig worden opgevat. De BHV'er weet zich voor zowel zijn eigen schade als de schade die aan anderen wordt toegebracht gedekt onder de ongeval- en aansprakelijkheidsverzekering van de werkgever. □

Juridisch kader

Art. 7:658 lid 1 BW legt een zorgplicht op de werkgever. Deze is verplicht de lokalen, werktuigen en gereedschappen waarin of waarmee hij de arbeid laat verrichten, op zodanige wijze in te richten en te onderhouden alsmede voor het verrichten van de arbeid zodanige maatregelen te treffen en aanwijzingen te verstrekken als redelijkerwijs nodig is om te voorkomen dat de werknemer in de uitoefening van zijn werkzaamheden schade lijdt.

Art. 7:658 lid 2 B.W. bepaalt dat de werkgever jegens de werknemer aansprakelijk is voor de schade die de werknemer in de uitoefening van zijn werkzaamheden lijdt, tenzij hij aantoont dat hij de in lid 1 genoemde verplichtingen is nagekomen of dat de schade in belangrijke mate het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer.

Concrete omstandigheden van **het geval** spelen rol